

DE VRIJHEIDSJURIST

Aan

De leden der Tweede Kamer der Staten-Generaal

Postbus 20018

2500 EA Den Haag

Per email

[...] januari 2022

Betreft: wetsvoorstellen uitbreiding en differentiatie Corona-toegangsbewijzen

Geacht Kamerlid,

Met het oog op de behandeling door uw Kamer van de wetsvoorstellen tot wijziging van de Wet publieke gezondheid, treft u hieronder aan ons appel.

Samenvatting

1. De Wet publieke gezondheid biedt geen rechtsbasis voor de voorgestelde maatregelen, voor zover deze zijn gebaseerd op vaccinatie-status; uit de wettelijke registratie-status van de vaccins blijkt dat geen van de beschikbare corona-vaccins is geregistreerd voor de indicatie 'beperken of voorkomen van transmissie van het virus'.
2. Wij delen de opstelling van de Raad voor de Rechtspraak, dat de wetsvoorstellen niet aangeven hoe de gevolgen van de maatregelen zijn afgewogen tegen de gevolgen van het ontbreken daarvan. Wij delen ook de opstelling van de Raad voor de Rechtspraak dat de noodzaak om deze bevoegdheden te introduceren niet is aangetoond.
3. Aan de voorwaarde van effectiviteit van de voorgestelde maatregelen is niet voldaan; er is geen wetenschappelijk bewijs voor hun werking.
4. De regering heeft verzuimd de voorgestelde maatregelen te vergelijken met de vele beschikbare alternatieve maatregelen die minder verstrekkend en ingrijpend zijn. Bij deze vergelijking dient ook expliciet te worden betrokken relevante informatie ten aanzien van de risico's en nadelen van de huidige vaccins.

5. De wetsvoorstellen zijn in strijd met het Europees Handvest voor de Grondrechten voor de Europese Unie. In het bijzonder geldt dat de regering erkent dat de wetsvoorstellen leiden tot vaccinatiedrang. Ook indien dit slechts een neveneffect zou zijn, zoals de regering stelt, betekent dit in het bijzonder dat de maatregelen in strijd zijn met artikel 3 Handvest Grondrechten van de EU.
6. Effectief bestendigen de wetsvoorstellen de huidige, herhaaldelijke, massa-vaccinatie. De vraag of die strategie effectief, doelmatig en proportioneel is, wordt niet gesteld en enig bewijs daarvoor wordt niet aangedragen. Ook de vraag naar de risico's van een dergelijke strategie wordt niet gesteld en enig bewijs dat kennelijke voordelen opwegen tegen deze risico's wordt niet gesteld en enig bewijs daarvoor wordt evenmin aangedragen. Hiermee voldoen de voorgestelde maatregelen niet aan het voorzorgsprincipe.
7. De wetsvoorstellen delegeren de wetgevende bevoegdheid van de Tweede Kamer aan de Minister van VWS. Deze delegatie is in strijd met Artikel 81 van de Grondwet. De wetsvoorstellen zijn hierdoor eveneens in strijd met het Europees Handvest voor de Grondrechten voor de Europese Unie, dat bepaalt dat beperkingen uitsluitend bij wet mogen worden opgelegd.
8. Wij delen de opstelling van de Raad voor de Rechtspraak dat het OMT niet kan en niet mag bepalen of de voorgestelde maatregelen inbreuk maken op de grondrechten en mensenrechten, laat staan of deze inbreuken noodzakelijk, effectief, subsidiair en proportioneel zijn. Door de maatregelen af te laten hangen van het OMT zijn de wetsvoorstellen in strijd met de Grondwet, alsook met het Europees Handvest van de Grondrechten van de Europese Unie.
9. De wetsvoorstellen vormen geen incidentele, maar een systemische inbreuk op de grondrechten en mensenrechten, zowel afzonderlijk als in onderlinge samenhang en met cumulatief effect, waarmee de essentie van de grondrechten systemisch wordt geëlimineerd. Een dergelijke systemische inbreuk op het stelsel van grondrechten kan niet plaatsvinden "krachtens of bij wet". Hooguit zou een dergelijke systemische inbreuk mogelijk kunnen worden gemaakt door een of meer grondrechten en mensenrechten zelf te wijzigen, maar dat kan alleen door een wijziging van de Grondwet en de daarin opgenomen grondrechten.
10. Gezien bovenstaande bezwaren tegen de wetsvoorstellen roepen wij u, Kamerlid, op om de wetsvoorstellen te verwerpen.

Hieronder lichten wij ons appel toe. Tot een nadere toelichting zijn wij uiteraard bereid.

Namens Vrijheidsjuristen

[...]

Toelichting

1. De wetsvoorstellen

Voorstel CoronaToegangsbewijs voor werknemers, anders werkenden, vrijwilligers en bezoekers (35971). Het wetsvoorstel legt op werkgevers de verplichting en, in nog te bepalen situaties de mogelijkheid, om van werknemers, andere werkenden en vrijwilligers een coronatoegangsbewijs te eisen als voorwaarde voor toegang tot hun arbeidsplaats. Het doel van de voorgestelde wet is om "transmissie van het virus SARS-CoV-2 te verminderen".¹

Voorstel 2G (35973)

Het 2G-wetsvoorstel maakt het mogelijk dat een CoronaToegangsbewijs voor bepaalde activiteiten en voorzieningen uitsluitend kan worden gebaseerd op vaccinatie of herstel en niet op een bewijs dat men niet besmet is. Het doel van de voorgestelde wet is "om de snelheid van de verspreiding van het corona-virus af te remmen".²

Gezien de samenhang tussen beide voorstellen en de daarvoor aangevoerde overwegingen, ziet ons appel op beide voorstellen.

2. Wet publieke gezondheid biedt geen rechtsbasis

De wetsvoorstellen houden een wijziging in van de Wet publieke gezondheid (Wpg). De Wpg geeft bevoegdheden om maatregelen te treffen om verspreiding van infectieziekten tegen te gaan. Tot die bevoegdheden behoren dus geen maatregelen die zijn gebaseerd op vaccinatie-status, tenzij het betreffende vaccin transmissie tegen gaat. De voorgestelde maatregelen voldoen niet aan deze eis. Uit de wettelijke registratie-status van de vaccins blijkt dat geen van de beschikbare corona-vaccins is geregistreerd voor de indicatie 'beperken of voorkomen van transmissie van het virus'.³ Het dominant worden van de Omikronvariant van het virus bevestigt dat vaccinatie niet effectief is tegen verspreiding van het virus.

¹ Memorie van Toelichting (Wetsvoorstel 35971), pagina 1.

² Memorie van Toelichting (Wetsvoorstel 35973), pagina 6.

³ College ter Beoordeling Geneesmiddelen: 1. https://www.ema.europa.eu/en/documents/product-information/comirnaty-epar-product-information_nl.pdf. 2. https://www.ema.europa.eu/en/documents/product-information/spikevax-previously-covid-19-vaccine-moderna-epar-product-information_nl.pdf. 3. https://www.ema.europa.eu/en/documents/product-information/vaxzevria-previously-covid-19-vaccine-astrazeneca-epar-product-information_nl.pdf. 4. https://www.ema.europa.eu/en/documents/product-information/covid-19-vaccine-janssen-epar-product-information_nl.pdf.

3. Inbreuken op de grondrechten

De regering erkent in de Memorie van Toelichting (MvT) op beide voorstellen dat de voorgestelde wetten forse inbreuken vormen op de grondrechten en mensenrechten.⁴ De inbreuken betreffen specifiek, doch niet uitsluitend, het recht op gelijke behandeling, het recht op vrijheid van godsdienst en levensbeschouwing, het recht op vergadering, het recht van eigendom, het recht op bewegingsvrijheid, het recht op arbeid, het recht op vrije en geïnformeerde toestemming, het recht op eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer en het recht op lichamelijke integriteit.⁵ Zoals de regering erkent, zijn inbreuken op de grondrechten en mensenrechten alleen geldig, indien zij noodzakelijk, effectief, proportioneel zijn en er geen minder vergaande maatregelen mogelijk zijn (subsidiariteit). De voorgestelde maatregelen voldoen niet aan deze voorwaarden.

4. Noodzaak

Zoals geconstateerd door de Raad voor de Rechtspraak, geven de wetsvoorstellen niet aan hoe de gevolgen van de maatregelen zijn afgewogen tegen de gevolgen van het ontbreken daarvan. Evenmin geven de voorstellen aan wanneer het noodzakelijk is om de maatregelen te treffen en wanneer niet meer en of er andere minder ingrijpende maatregelen zijn en hoe dat wordt bepaald (subsidiariteit). Wij wijzen er daarbij op dat de Wpg van toepassing is in geval van een epidemie van een infectieziekte. De Wpg definieert een epidemie van een infectieziekte als "een in korte tijd sterke toename van het aantal nieuwe patiënten lijdend aan een infectieziekte behorend tot groep A, B1, B2 of C." De wetsvoorstellen maken niet duidelijk wanneer aan al deze criteria ("korte tijd", "sterke toename", "patiënten") is voldaan en dus wanneer er geen sprake (meer) is van een epidemie maar van een endemie. Wij delen dan ook de opstelling van de Raad voor de Rechtspraak dat de wetsvoorstellen verzuimen te bepalen wat "de stip op de horizon" is en dat de noodzaak om deze bevoegdheden te creëren niet is aangetoond.⁶

⁴ E.g. Memorie van Toelichting op Wetsvoorstel 35971, pagina 13.

⁵ Zoals vastgelegd in onder meer de grond- en mensenrechten neergelegd in in de artikelen 1, 6, 9, 10, 11, en 14 van de Grondwet; het Handvest van de Grondrechten van de Europese Unie, (2000/C 364/01), de artikelen 8, 9 en 14 van het Europees Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden (EVRM), artikel 2 van het Vierde Protocol bij het EVRM en artikel 1 van het Eerste Protocol bij het EVRM; artikelen 17, artikel 3 Europees Handvest, Resolutie Raad van Europa 2361-2021 getiteld "Covid-19 vaccines: ethical, legal and practical considerations", artikel 26 van het Internationaal verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten (IVBPR), artikel 1 Europees Sociaal Handvest, artikel 6 van het Internationaal Verdrag inzake economische, sociale en culturele rechten (IVESCR) artikelen 3, 8 en 14 van het Verdrag inzake de rechten van het kind (IVRK).

⁶ Raad voor de Rechtspraak, Spoedadvies Tijdelijke wet uitbreiding coronatoegangsbewijzen en Tijdelijke wet differentiatie coronatoegangsbewijzen, d.d. 17 november 2021 (beschikbaar op: <https://www.rechtspraak.nl/SiteCollectionDocuments/2021-43a-en-2021-43b-Spoedadvies-Tijdelijke-wet-uitbreiding-coronatoegangsbewijzen-en-Tijdelijke-wet-differentiatie-coronatoegangsbewijzen.pdf>).

5. Effectiviteit

Voor het bewijs van de effectiviteit van de voorgestelde maatregelen verwijst de regering (via een advies van het Outbreak management team (OMT)) naar een modelleringsrapport van het RIVM.⁷ In dat rapport verwijst het RIVM naar twee modelleringen. Dat zijn de twee belangrijkste bronnen die het OMT aanhaalt: een berekening van de TU Delft in het kader van de Field Labs experimenten⁸ en een rapport van het “Tony Blair Institute for Global Change”. Beide rapporten zijn onwetenschappelijk, ondeugdelijk en (daarmee) ontoereikend als onderbouwing van de wetsvoorstellen.⁹ Beide rapporten dateren bovendien van ruim voor het dominant worden van de Omicron-variant en zijn daarmee sowieso irrelevant geworden.

Op dinsdag 28 december 2021 bleek het merendeel van de besmettingen in Nederland door de Omicron-variant te worden veroorzaakt. Deze variant blijkt veel besmettelijker te zijn dan de Delta-variant en zich veel sneller te verspreiden⁴ en besmet gevaccineerde mensen evengoed als ongevaccineerden, zo niet sneller. Op 21 december 2021 bleek uit de officiële rapportage van het Statens Serum Institut – de Deense tegenhanger van het RIVM – dat het percentage gevaccineerden alleen maar te zijn toegenomen. 79.1% bleek volledig gevaccineerd en 10.6% bleek de booster al te hebben gehad. De eerste studie naar het effect van vaccinatie tegen de Omicron-variant op besmettingen laat zelfs een negatief effect zien, drie maanden na vaccinatie.¹⁰

Zoals hierboven reeds gesteld, blijkt uit de wettelijke registratie-status van de vaccins dat geen van de beschikbare corona-vaccins is geregistreerd voor de indicatie ‘beperken of voorkomen van transmissie van het virus’. Aan de voorwaarde van effectiviteit van de voorgestelde maatregelen is derhalve niet voldaan; er is geen wetenschappelijk bewijs voor hun werking. Integendeel, er is bewijs dat ze niet werken. Ook hierom vormen de wetsvoorstellen een ongeldige inbreuk op de grondrechten en mensenrechten.

6. Subsidiariteit

Er is inmiddels een uitgebreid scala voorhanden van alternatieve maatregelen om de risico's voor de volksgezondheid, waaronder vroege behandeling, medicatie en ventilatie, die allen minder verstrekkend zijn en, op zich zelf en in combinatie, wel doelmatig zijn. De regering heeft verzuimd de voorgestelde maatregelen te

⁷ Memorie van Toelichting Wetsvoorstel 35973 (2G-wetsvoorstel), p. 7 en 8.

⁸ B. Kolen & P. van Gelder, Covid-risico voor evenementen. Effectiviteit risico beheersing strategieën en terugblik op ADE en F1, TU Delft.

⁹ Regering en OMT onderbouwen QR-Code met onbetrouwbare modellen, Thomas Bollen & Jannes van Roermund, Follow the Money, 3 december 2021.

¹⁰ Hansen CH, Schelde AB, Moustsen-Helm IR, et al. Vaccine effectiveness against SARS-CoV-2 infection with the Omicron or Delta variants following a two-dose or booster BNT162b2 or mRNA-1273 vaccination series: A Danish cohort study. *medRxiv*. Published online December 23, 2021:2021.12.20.21267966. doi:10.1101/2021.12.20.21267966.

vergelijken met dergelijke alternatieven. Ten aanzien van de vraag of er minder verstrekkende maatregelen zijn, dient ook expliciet te worden betrokken relevante informatie ten aanzien van de huidige vaccins. In het bijzonder, doch niet uitsluitend, wijzen wij op het volgende.

Feit is dat de vaccins nog altijd slechts voorlopig en onder voorwaarden zijn toegelaten. Feit is ook dat de vaccins op essentiële parameters niet zijn onderzocht, waaronder carcinogeniciteit en genotoxiciteit.¹¹ Aan de huidige vaccins zijn bekende en onbekende risico's verbonden. Wat veiligheid betreft, is het duidelijk dat er zeldzame, maar serieuze, onomkeerbare bijwerkingen zijn, sommigen met dodelijke afloop, zoals trombose en myocarditis.¹² Lange termijn effecten zijn onbekend, mede vanwege de korte duur van de clinical trials. Er zijn geen data over de derde vaccinatie, de zogenoemde "booster"; een significant probleem, gezien de veiligheidsrisico's die al langere tijd bestaan over herhaalde blootstelling aan mRNA-technologie.¹³ Herhaalde boosters vormen daarom een cumulatief risico voor een niet bewezen nut. Voor overige informatie over de (fatale) bijwerkingen verwijzen wij naar de rapporten van Pfizer¹⁴, EudraVigilance, het bijwerkingenmonitorings-systeem van het Europees Geneesmiddelenbureau (EMA)¹⁵,

¹¹ De productinformaties van de geregistreerde vaccins, de teksten die fabrikanten in overleg met registratieautoriteiten opstellen nadat een handelsvergunning is verleend en ze hun product op de markt mogen brengen, bepalen als volgt. In de productinformatie van het Pfizer-vaccin over het preklinisch veiligheidsonderzoek: 'Er is geen onderzoek naar genotoxiciteit of carcinogeniciteit uitgevoerd'. 'Er zijn geen gegevens van Comirnaty beschikbaar met betrekking tot de overdracht van het vaccin via de placenta of de uitscheiding in de moedermelk.' In de productinformatie van het Moderna-vaccin staat: 'Genotoxiciteitonderzoeken in vitro en in vivo zijn uitgevoerd met de nieuwe lipidencomponent SM-102 in het vaccin. Resultaten suggereren dat mogelijke toxiciteit voor mensen zeer laag is. Er is geen onderzoek naar carcinogeniciteit gedaan. Gegevens over overdracht van het Spikevax-vaccin via de placenta of moedermelk zijn niet beschikbaar.'² In de productinformatie van het AstraZeneca-vaccin staat: 'Dieronderzoek naar reproductietoxiciteit werd niet voltooid. Het is niet bekend of Vaxzevria in de moedermelk wordt uitgescheiden. Er is geen onderzoek naar genotoxiciteit of carcinogeniciteit uitgevoerd. Dieronderzoek naar potentiële reproductie- en ontwikkelingstoxiciteit is nog niet afgerond.'³ In de productinformatie van het Janssen-vaccin staat: 'Er is geen onderzoek gedaan naar het genotoxische of carcinogene effect van COVID-19 Vaccine Janssen. Er is beperkte ervaring met het gebruik van COVID-19 Vaccine Janssen bij zwangere vrouwen. Het is niet bekend of COVID-19 Vaccine Janssen in de moedermelk wordt uitgescheiden.'⁴

Bronnen

1. https://www.ema.europa.eu/en/documents/product-information/comirnaty-epar-product-information_nl.pdf

2. https://www.ema.europa.eu/en/documents/product-information/spikevax-previously-covid-19-vaccine-moderna-epar-product-information_nl.pdf

3. https://www.ema.europa.eu/en/documents/product-information/vaxzevria-previously-covid-19-vaccine-astrazeneca-epar-product-information_nl.pdf

4. https://www.ema.europa.eu/en/documents/product-information/covid-19-vaccine-janssen-epar-product-information_nl.pdf

¹² 8. Mevorach D, Anis E, Cedar N, et al. Myocarditis after BNT162b2 mRNA Vaccine against Covid-19 in Israel. *New England Journal of Medicine* 2021;385:2140-49. doi: 10.1056/NEJMoa2109730.

¹³ Garde D. Lavishly funded Moderna hits safety problems in bold bid to revolutionize medicine. *STAT News* 2017 10th Jan. 2017. <https://www.statnews.com/2017/01/10/moderna-trouble-mrna/> (accessed 12th Dec 2021).

¹⁴ Cumulative Analysis Of Post-authorization Adverse Event Reports Of PF-07302048 (BNT162B2) Received Through 28-Feb-2021» (<https://phmp.org/wp-content/uploads/2021/11/5.3.6-postmarketing-experience.pdf>. Analysis Of Post-authorization Adverse Event Reports Of PF-07302048 (BNT162B2) Received Through 28-Feb-2021», p. 6–7. (<https://phmp.org/wp-content/uploads/2021/11/5.3.6-postmarketing-experience.pdf>).

¹⁵ <https://www.adrreports.eu/nl/disclaimer.html>

Voor jongere leeftijdsgroepen, voor wie covid gerelateerde morbiditeit en mortaliteit extreem laag is, en voor hen die een Covid-19-infectie hebben gehad en daardoor langdurige immunologische "memory" lijken te hebben,¹⁶ wegen de nadelen van vaccinatie nagenoeg zeker niet op tegen de voordelen. Verder neemt de effectiviteit snel af en zijn sommige vaccins in andere landen verboden voor bepaalde leeftijdsgroepen.¹⁷

Uit het bovenstaande volgt dat de voorgestelde inbreuken niet voldoen aan de eis van subsidiariteit.¹⁸

7. Proportionaliteit

Naast subsidiariteit moeten de inbreuken in verhouding zijn met het met de maatregel gediende belang en mogen er voor belanghebbenden geen onevenredig nadelige gevolgen zijn (proportionaliteit). De regering stelt dat de voorstellen geen vaccinatiedrang tot doel of neven doel hebben, maar dat dit wel een neveneffect kan zijn. Daarmee zijn de wetsvoorstellen eveneens in strijd met het Europees Handvest voor de Grondrechten voor de Europese Unie.¹⁹ In het bijzonder, doch niet uitsluitend is de effectieve vaccinatiedrang in strijd met artikel 3 Handvest Grondrechten van de EU, dat bepaalt dat eenieder recht heeft op lichamelijke en geestelijke integriteit en meer in het bijzonder met het bepaalde in lid 2: "In het kader van de geneeskunde en biologie moeten met name in acht worden genomen: de vrije geïnformeerde toestemming van de betrokkene, volgens de bij de wet bepaalde regels." Afwijking van dit beginsel is op geen enkele grond toegestaan.

8. Doelmatigheid

Effectief bestendigen de wetsvoorstellen de huidige, herhaaldelijke, massa-vaccinatie. De vraag of die strategie effectief, doelmatig en proportioneel is, wordt niet gesteld en enig bewijs daarvoor wordt niet aangedragen. Ook de vraag naar de risico's van een dergelijke strategie wordt niet gesteld en enig bewijs dat kennelijke voordelen opwegen tegen deze risico's wordt niet gesteld en enig bewijs daarvoor wordt evenmin aangedragen. Hiermee voldoen de voorgestelde maatregelen niet aan het voorzorgsprincipe ('Precautionary principle').

9. Toetsing aan grondrechten is aan wetgever

De wetsvoorstellen delegeren de wetgevende bevoegdheid van de Tweede Kamer aan de Minister van VWS. Deze delegatie komt in strijd met Artikel 81 van de Grondwet omdat hierdoor de wetgevende bevoegdheid van

¹⁶ Dan JM, Mateus J, Cato Y, et al. Immunological memory to SARS-CoV-2 assessed for up to 8 months after infection. *Science* 2021;371:(6529):eabf4063. doi: 10.1126/science.abf4063.

¹⁷ Covid: Vaccine vs infection myocarditis risk, <https://sebastianrushworth.com/2022/01/09/covid-vaccine-vs-infection-myocarditis-risk/>.

¹⁸ Memorie van Toelichting (35971), pagina's 4, 5 en 6.

¹⁹ Handvest van de Grondrechten van de Europese Unie, (2000/C 364/01).

de Staten-Generaal wordt omzeild. De wetsvoorstellen zijn hierdoor eveneens in strijd met het Europees Handvest voor de Grondrechten voor de Europese Unie.²⁰ Daarin is bepaald dat beperkingen op de uitoefening van de in het Handvest erkende rechten en vrijheden alleen kunnen worden vastgesteld bij wet. Ook is daarin vastgelegd dat een beperking de "wezenlijke inhoud van die rechten en vrijheden moet eerbiedigen." Zoals ook geconstateerd door de Raad voor de Rechtspraak is het inzetten van de bevoegdheden afhankelijk van de adviezen van het OMT²¹. Het OMT geeft adviezen over maatregelen en de effecten ervan op grond van drie pijlers: een acceptabele belastbaarheid van de zorg, het beschermen van kwetsbare mensen in de samenleving en 'het zicht houden op en het inzicht hebben in de verspreiding van het virus'. Andere 'pijlers', waaronder doch niet uitsluitend, geestelijke gezondheid, welzijn, onderwijs en sport en maatschappelijke, culturele, sportieve en economische activiteiten alsook overwegingen van juridische en grondrechtelijke aard zijn uitgesloten van de opdracht aan het OMT.²²

Wij delen dan ook de opstelling van de Raad voor de Rechtspraak dat het OMT niet kan en niet mag bepalen of de voorgestelde maatregelen inbreuk maken op de grondrechten en mensenrechten, laat staan of deze inbreuken noodzakelijk, effectief, subsidiair en proportioneel zijn. Door de maatregelen af te laten hangen van het OMT zijn de wetsvoorstellen in strijd met de Grondwet alsook met het Europees Handvest van de Grondrechten van de Europese Unie.²³

10. Systemische inbreuk

Met de Raad voor de Rechtspraak moeten wij constateren dat de overheid in haar strijd tegen het Corona-virus de afgelopen twee jaar een ongekennde en immer uitdijende hoeveelheid wetten, regelingen, maatregelen, beperkingen en (gedrags)adviezen aan de burger heeft opgelegd. De regering erkent in de Memorie van Toelichting (MvT) op beide voorstellen dat ook de voorgestelde wetten weer forse inbreuken vormen op de grondrechten en mensenrechten.²⁴ De onderhavige inbreuken betreffen specifiek, doch niet uitsluitend, het recht op gelijke behandeling, het recht op vrijheid van godsdienst en levensbeschouwing, het recht op vergadering, het recht van eigendom, het recht op bewegingsvrijheid, het recht op arbeid, het recht op vrije en

²⁰ Handvest van de Grondrechten van de Europese Unie, (2000/C 364/01) (artikel 52 lid 1).

²¹ Raad voor de Rechtspraak, Spoedadvies Tijdelijke wet uitbreiding coronatoegangsbewijzen en Tijdelijke wet differentiatie coronatoegangsbewijzen, d.d. 17 november 2021 (beschikbaar op: <https://www.rechtspraak.nl/SiteCollectionDocuments/2021-43a-en-2021-43b-Spoedadvies-Tijdelijke-wet-uitbreiding-coronatoegangsbewijzen-en-Tijdelijke-wet-differentiatie-coronatoegangsbewijzen.pdf>).

²² Prof mr L. Bergkamp, arts en advocaat te Brussel. Lockdowns: de rechter biedt machtsbescherming, geen rechtsbescherming, <https://www.wyniasweek.nl/lockdowns-de-rechter-biedt-machtsbescherming-geen-rechtsbescherming>.

²³ Handvest van de Grondrechten van de Europese Unie, (2000/C 364/01) (artikel 52 lid 1).

²⁴ E.g. Memorie van Toelichting op Wetsvoorstel 35971, pagina 13.

geïnformeerde toestemming, het recht op eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer en het recht op lichamelijke integriteit.²⁵

De wetsvoorstellen vormen, mede in combinatie met alle andere maatregelen, alomvattende, fundamentele, structurele en permanente inbreuken op alle individuele grondrechten. De wetsvoorstellen (alsook de andere maatregelen) beperken niet alleen de rechten en vrijheden van een bepaalde groep. De inbreuken zijn van toepassing op iedereen; gevaccineerd, hersteld en ongevaccineerd. Dat een groot deel van de bevolking zich vooralsnog heeft laten vaccineren en daar dus volgens de regering mee akkoord zou zijn, kan niet afdoen aan het feit dat het allemaal inbreuken vormen van de grondrechten van alle burgers. De inbreuken worden voorts gebaseerd op niet-transparante modellen en algoritmen, opgesteld door een adviesorgaan, gevoed door ontoegankelijke data en toegepast zonder tussenkomst van de rechter.

De wetsvoorstellen voorzien evenmin in een beoordeling van de impact van de inbreuken op andere maatschappelijke, economische, educatieve, geestelijke en morele waarden en belangen en van de schade die de maatregelen kunnen veroorzaken voor grote, diverse groepen en de maatschappij als geheel.

Kortom, de wetsvoorstellen vormen geen incidentele, maar een systemische inbreuk op de grondrechten en mensenrechten, zowel afzonderlijk als in onderlinge samenhang en met cumulatief effect, waarmee de essentie van de grondrechten systemisch wordt geëlimineerd. Een dergelijke systemische inbreuk op het stelsel van grondrechten kan niet plaatsvinden “krachtens of bij wet”. Hooguit zou een dergelijke systemische inbreuk mogelijk kunnen worden gemaakt door een of meer grondrechten en mensenrechten zelf te wijzigen, maar dat kan alleen door een wijziging van de Grondwet en de daarin opgenomen grondrechten. Wij achten u met de daarvoor vereiste procedure bekend.

Gezien bovenstaande bezwaren tegen de wetsvoorstellen roepen wij u, Kamerlid, op om de wetsvoorstellen te verwerpen.

Hoogachtend, met vriendelijke groet,
[...]

²⁵ Zoals vastgelegd in onder meer de grond- en mensenrechten neergelegd in in de artikelen 1, 6, 9, 10, 11, en 14 van de Grondwet; de artikelen 8, 9 en 14 van het Europees Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden (EVRM), artikel 2 van het Vierde Protocol bij het EVRM en artikel 1 van het Eerste Protocol bij het EVRM; artikelen 17, artikel 3 Europees Handvest, artikel 26 van het Internationaal verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten (IVBPR), artikel 1 Europees Sociaal Handvest, artikel 6 van het Internationaal Verdrag inzake economische, sociale en culturele rechten (IVESCR) artikelen 3, 8 en 14 van het Verdrag inzake de rechten van het kind (IVRK).